

СЕРІЯ «ОСВІТА»

УДК 378.016-051.78

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3\(3\)-280-292](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3(3)-280-292)

Савченко Регіна Анатоліївна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри хорового диригування та теорії і методики музичної освіти, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, вул. Пирогова, 9, м. Київ, 01601, тел.: (044) 234-11-08, <https://orcid.org/0000-0002-4380-8777>

Савченко Юлія Олександрівна доктор філософії, викладач кафедри академічного та естрадного вокалу, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-19-02, <https://orcid.org/0000-0002-1217-3190>

Сохань Максим Олександрович викладач кафедри академічного та естрадного вокалу, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-19-02, <https://orcid.org/0000-0002-3743-8060>

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН: ПСИХОЛОГО ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. У статті розглядається формування креативної компетентності майбутніх викладачів музичних дисциплін як психолого-педагогічна проблема. Аналіз вимог Державного галузевого стандарту вищої освіти за спеціальністю «Музична освіта» з музично-педагогічного напрямку професійної підготовки студентів, зокрема, їх відповідності концепту «креативна компетентність» показав, що більшість шуканих компетенцій не зазначено як обов'язкові до формування. На основі аналізу літератури з питань досліджуваної проблеми уточнено поняття: «компетентність», «компетенція», «креативна компетентність». Компетентність може і має розглядатися як критерій якості педагогічної праці викладача музичних дисциплін у педагогічній діяльності, спілкуванні, особистісній реалізації, тоді як компетенції є окремими показниками цієї якості, тобто компетентності. Креативна компетентність педагога є синерезисом основних компонентів і

водночас характеризується конкретними компетенціями, приростаючи різноманітними інтегративними та вторинними новоутвореннями, що сприяють тим самим зростанню рівня професіоналізму викладача музичних дисциплін в цілому. Креативна компетентність викладача музичних дисциплін – це мотиваційна активність у єдності з високим рівнем розвитку музичних здібностей, які дозволяють їй досягти прогресивних соціально та особистісно значущих творчих результатів в одному або кількох видах музичної діяльності. З'ясовано, що формування креативної компетентності майбутніх викладачів музичних дисциплін сприятиме становленню кваліфікованих фахівців з високим творчим потенціалом та готовністю до творчого виконання професійної діяльності, здатності виходити за межі стандартної діяльності, здійснюючи інноваційні процеси. Поставивши як мету експериментальної роботи формування креативної компетентності у студентів, ми доповнюємо дидактичну та розвивальну можливості освітнього процесу з професійної підготовки майбутніх викладачів музичних дисциплін.

Ключові слова: компетентність, компетенція, професійна компетентність, креативна компетентність, музична діяльність, викладач музичних дисциплін.

Savchenko Rehina Anatolyivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Choral Conducting and Theory and Methodology of Music Education, Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov, st. Pyrogoва, 9, Kyiv, 01601, tel.: (044) 234-11-08, <https://orcid.org/0000-0002-4380-8777>

Savchenko Yuliia Oleksandrivna Doctor of Philosophy, teacher of the Department of academic and pop vocals, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, st. Bulvarno-Kudryavska, 18/2, Kyiv, 04053, tel.: (044) 272-19-02, <https://orcid.org/0000-0002-1217-3190>

Sokhan Maksym Oleksandrovich teacher of the of the Department of academic and pop vocals, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, st. Bulvarno-Kudryavska, 18/2, Kyiv, 04053, tel.: (044) 272-19-02, <https://orcid.org/0000-0002-3743-8060>

FORMATION OF CREATIVE COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF MUSIC DISCIPLINES: PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECT

Abstract. The article examines the formation of creative competence of future teachers of musical disciplines as a psychological and pedagogical problem. The

analysis of the requirements of the State Standard of Higher Education in the music pedagogical direction of professional training, in particular, their compliance with the concept of "creative competence", has shown that most of the required competencies are not specified as mandatory for training. Based on the analysis of the literature related to the researched problem, the concepts: "competence", "creative competence" were specified. Competence can and should be considered as a criterion of quality of pedagogical work of a teacher of musical disciplines in pedagogical activity, communication, personal achievement, while skills are separate indicators of this quality, i.e. competence. The teacher's creative competence is a syneresis of the main components and at the same time, it is characterized by specific competencies, growing through various integrative and secondary new forms, contributing to the growth of the level of professionalism of the teacher of musical disciplines as a whole. The creative competence of a teacher of musical disciplines is a motivational and creative activity combined with a high level of development of musical skills, which allow it to achieve progressive socially and personally significant creative results in one or more types of musical activity. It has been found that the formation of creative competence of future teachers of musical disciplines will contribute to the formation of qualified specialists with high creative potential and readiness for creative performance of professional activities, the ability to go beyond standard activities, implementing innovative processes. Setting the goal of the experimental work the formation of creative competence among students, we supplement the didactic and developmental possibilities of the educational process for the professional training of future teachers of musical disciplines.

Keywords: competence, competence, professional competence, creative competence, musical activity, teacher of musical disciplines.

Постановка проблеми. Освітньою стратегією, що переважає в усьому світі сьогодні є стратегія формування творчої індивідуальності, що спрямована на реалізацію потенційних можливостей кожного, хто навчається, його креативності як атрибута духовності, основи самовираження та самореалізації. Творча діяльність людини визначається як системотворчий елемент економічного, соціального та культурологічного устрою суспільного життя, а творчо активні люди є національним надбанням, багатством країни. Тому чим ефективніше розвивається креативність окремої особистості, тим динамічніше здійснюється еволюція суспільного життя в цілому.

Стратегія сучасної освіти спрямована на надання можливості кожному, хто навчається, розкрити творчий потенціал і реалізувати індивідуальну освітню траєкторію. Необхідність та значущість розвитку креативності особистості продиктовані кількома факторами. По-перше, глобалізацією та інтенсифікацією життєвого простору, коли кардинальні зміни у соціокультур-

ній та виробничій сферах потребують високого рівня розвитку адаптаційних властивостей та креативності людини. По-друге, якісною характеристикою найвищих досягнень у науці, культурі, виробництві, які обумовлені, насамперед, високим рівнем творчого потенціалу їх авторів. По-третє, прискореним темпом оновлення наукового знання та активним впровадженням сучасних інформаційно-комунікативних технологій у повсякденне життя людей, що виводить у ранг пріоритетних проблему інтенсивного розвитку креативності особистості кожної людини.

Соціальна значимість та практична актуальність продиктували необхідність наукової розробки проблеми формування креативної компетентності майбутніх викладачів музичних дисциплін в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Вплив музики на людину здійснюється через творчу діяльність викладачів музичних дисциплін. Якість їх професійної підготовки забезпечує творчий розвиток учнів. Необхідність вдосконалення процесу формування креативної компетентності майбутніх викладачів музичних дисциплін опосередковується соціокультурною ситуацією, що складається і динамічно змінюється в суспільстві. Зацікавлене ставлення до музичної культури сприяє розвитку творчого потенціалу особистості, що призводить до зростання ролі музичної діяльності у вихованні та розвитку підростаючого покоління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи формування професійної компетентності відображені в працях Н. Гузій, Р. Гуревич, І. Драч, Л. Семенець, Т. Ціпан, І. Шмиголь та ін. Проблемі формування творчої компетентності майбутніх фахівців присвячено наукові дослідження О. Волобуєвої, О.Клепікова, Н. Комашко, І Кучерявого, В. Моляко, С. Сисоєвої, М. Явоненко, С. Яланської та ін.

Незважаючи на те, що проблема креативності особистості знаходиться в центрі уваги сучасної педагогічної науки, цей напрямок не був предметом спеціального вивчення. Питання щодо креативної компетентності майбутніх викладачів музичних дисциплін у процесі фахової підготовки потребують подальшого дослідження.

Мета статті – здійснити теоретичний аналіз проблеми креативної компетентності майбутніх викладачів музичних дисциплін, визначити сутність поняття «креативна компетентність», виділити характерні особливості та структуру креативної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Зазвичай метою освіти є формування з допомогою навчальних програм гармонійно розвиненої особистості. У сучасному соціумі цього виявилось замало. Наразі кожній сфері потрібні випускники, які здатні на практиці вирішувати проблеми, пов'язані із професійною діяльністю. Одним з основних завдань, що тісно пов'язане з формуванням гармонійно розвиненої особистості є формування професійно

компетентного фахівця. Шлях професійного розвитку – це поступово-складне сходження від фахівця-початківця, до професіонала. Здатність розвиватися у творчій сфері, проектувати, займатися науково-практичною діяльністю залежить від багатьох факторів: мотивації, змісту професійної діяльності, інтересу до того, чим займаєшся і від особистих здібностей. Важливу роль в цьому процесі відіграє цілеспрямоване, чітко організоване навчання.

У сучасних умовах освітнього середовища активно використовується компетентнісний підхід до підготовки майбутніх фахівців, який є відображенням усвідомленої потреби суспільства в підготовці фахівців, які не тільки знають, але вміють застосувати свої знання на практиці.

Уточнемо наше розуміння термінів «компетентність» та «компетенція». Поняття «компетенція», «компетентність» трактуються як близькі, але не тотожні, як внутрішній потенціал та його реальне втілення. Якщо компетенція розглядається дослідниками як здатність та готовність до професійної діяльності, то компетентність виявляється лише у практичній діяльності. Компетентність передбачає не стільки обсяг знань і досвіду, скільки вміння актуалізувати накопичені знання та вміння та в потрібний момент використовувати їх у реалізації своїх професійних функцій. Компетентність розглядають як процес та результат педагогічної діяльності.

«Компетентність» може і має розглядатися як критерій якості педагогічної праці викладача у педагогічній діяльності, спілкуванні, особистісній реалізації, тоді як «компетенції» виступають окремими показниками цієї якості, тобто компетентності. Деякі визначення поняття «компетентність» зумовлюють необхідність включення до структури компетентності певних характеристик мислення, зокрема, творчих характеристик, що забезпечують здатність екстраполювати знання та вміння в нові сфери їх застосування, самостійність у прийнятті рішень, здатність до вирішення проблем [1].

Вчені включають до складу компетентності компетенції, що охоплюють здібності; здібності та вміння виконувати певні трудові функції; готовність та здатність до діяльності, ряд особистісних якостей, а також компоненти, серед яких: а) готовність до прояву компетентності (особистісної властивості) у діяльності та поведінці людини (мотиваційний аспект); б) знання засобів, способів, програм виконання дій, вирішення соціальних та професійних завдань, здійснення правил і норм поведінки; в) реалізації знань, умінь, що проявляється у різноманітних стандартних та нестандартних ситуаціях (поведінковий аспект); г) особистісну значущість (ціннісно-смысловий аспект); д) емоційно-вольовий аспект [2].

Важливими для нашої роботи мають дослідження вчених та педагогів, які висвітлюють особливості професійної компетентності (Н. Гузій, Р. Гуревич, І. Драч, Л. Семенець, Т. Ціпан, та ін.). Автори докладно зупиняються на прийнятій у світовій науковій практиці трактуванні і роблять свій внесок у

пояснення та використання цього терміну на практиці. Він є наслідком нової оцінки людських ресурсів, що означає загальну здатність особистості, засновану на знаннях, цінностях, схильностях, встановлювати зв'язок між знаннями ситуацією та виявляти спосіб (знання та дію), що підходить для вирішення професійних завдань [3].

Професійна компетентність педагога є якісною характеристикою особистості і визначається як багатофакторне явище, що включає теоретичні знання, способи їх застосування в конкретних педагогічних ситуаціях, ціннісні орієнтації педагога, показники його культури (мова, стиль спілкування, толерантність в інших сферах і галузях знань). Вона відбиває так само якість підготовки фахівця, ефективність його праці.

Професійна компетентність включає три аспекти: когнітивний (наукові знання), операційно-технологічний (способи діяльності, вміння приймати рішення), і аксіологічний (досвід емоційно-особистісного ставлення до природи, до суспільства, до людини). Як додаткова складова професійної компетентності педагога може розглядатися здатність узагальнювати свій досвід, продуктивно взаємодіяти з досвідом колег.

Метою професійної освіти є підготовка кваліфікованого працівника, який вільно володіє своєю професією, готового до постійного професійного зростання, соціально-психологічно адаптованого, успішно соціалізованого. Дослідники (І. Драч, Л. Семенець, І. Шмиголь та ін) визначають інтегративний характер компетентності, взаємопов'язаність та взаємообумовленість всіх її компонентів: змістовного, діяльнісного та особистісного. Водночас із суми даних компонентів, набутих у процесі навчання, створити компетентного фахівця не вдається, оскільки компетентність формується на основі власного практичного досвіду та його ретельного аналізу [4].

Наслідуючи наукову логіку вивчення явища за допомогою аналітичного розбиття цілого на відносно самостійні, автономні складові частини, дамо онтологічні характеристики основним компонентам креативної компетентності педагога.

Під педагогічною компетентністю розуміється в сучасній науці готовність та здатність педагога до вирішення педагогічних завдань. Вчені виділяють у праці викладача – у педагогічній діяльності, педагогічному спілкуванні та зрілості особистості – низку компетенцій, що характеризують психолого-педагогічну і професійну компетентність педагогів [5].

До педагогічної компетентності відносимо: викладацьку, дидактичну та тьюторську компетенції. Підставою тому виступає специфіка праці педагога, який викладає та виховує в опорі на дидактику та «тьюторку» (Н. Денисенко, Д.Тарадюк, 2019). Тьюторку розглядаємо як теорію виховання, за аналогією з дидактикою – теорією навчання [6].

Для забезпечення ефективної науково-педагогічної та дослідницької діяльності викладач музичних дисциплін має мати креативну компетентність. Поняття «креативність» означає рівень творчої обдарованості, здатність до творчості, стійку характеристику особистості. Для розведення цього поняття з терміном «творчість» доцільно користуватися двома характеристиками: такою, що суб'єктивно зумовлює позначення креативності і процесуально-результативною щодо позначення творчості. Інакше кажучи, креативність належить до якості особистості, а творчість – до процесу, де проявляється креативність.

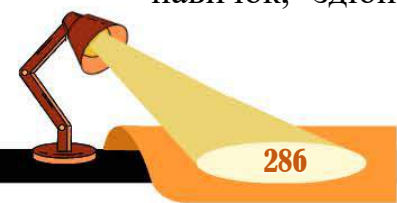
Творчість є специфічним стилем діяльності, а не її виглядом (праця художника, музиканта тощо). Цей стиль не завжди збігається із спеціальними здібностями до будь-якої конкретної діяльності. Творчість – це особливий якісний стан різних видів діяльності на відміну від стереотипної, шаблонної, механічної. Якщо творчість – стиль, якісна характеристика діяльності, то креативність – сукупність розумових та особистісних властивостей щодо прояву творчої діяльності.

Як свідчать дослідження, творча особистість характеризується сформованістю широкого спектра властивостей і якостей і відрізняється високим рівнем розвитку мотивації до творчості, високим рівнем інтелектуального розвитку, оригінальністю та незалежністю суджень, розвиненою уявою та фантазією, інтуїтивним передбаченням, чутливістю до нового та незвичайного, впевненістю у собі, розвиненою «Я»-концепцією та багатством внутрішнього світу, ініціативністю та винахідливістю. Прояв цих властивостей і якостей людини вказує не тільки на високий рівень особистісного розвитку, а й на сформованість креативності особистості [7].

Креативна компетентність – це багатофакторна якість особистості, система інтелектуальних, емоційних, моральних, вольових та ін. продуктів, а також їх адаптивність, теоретична та практична готовність людини діяти творчо у різних життєвих та професійних ситуаціях. Креативну компетентність ми розуміємо як готовність та здатність педагога вирішувати типові та неординарні педагогічні завдання залежно від педагогічної ситуації, що склалася, нестандартними способами та прийомами.

Основними показниками креативної компетентності є: дослідницька, інноваційна і креативна компетенції, оскільки пошукова діяльність, допитливість розуму характеризують саме творчу особистість, а пошук і перебування нового та ефективного рішення – інноваційну спрямованість педагога, який має при цьому необхідний потенціал, тобто креативність. Іншими словами, креативність – це здатність дивуватися і пізнавати, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях, націлених на відкриття нового та здатність до глибокого усвідомлення свого досвіду.

Креативна компетентність викладача включає систему знань, умінь, навичок, здібностей та особистісних якостей, необхідних для творчості.

Творчий компонент може бути у будь-якому виді діяльності викладача (педагогічної, комунікативної, організаторської). У цьому контексті акцент робиться на дослідницький компонент професійної діяльності [8].

У структурі креативної компетентності особистості, зокрема викладача музичних дисциплін, виділяють такі якості, як-от: здатність до творчості, до вирішення проблемних завдань, винахідливість, гнучкість і критичність розуму, інтуїцію, самобутність і впевненість у собі; здатність ставити і вирішувати нестандартні завдання, здатність до аналізу, синтезу та комбінування, здатність до перенесення досвіду, передбачення та ін; емоційно-образні якості; одухотвореність, емоційне піднесення у творчій ситуації; асоціативність, уяву, почуття новизни, чуйність до протиріч, здатність до емпатії (емпатійність); проникливість, вміння бачити знайоме у незнайомому; подолання стереотипів; схильність до ризику, прагнення свободи [9].

Аналізуючи креативні здібності, необхідно визначити роль інтуїції, а також інші властивості, що притаманні творчій особистості, серед яких:

- інтерес до складного та незрозумілого;
- схильність ставити запитання;
- почуття відповідальності за розвиток науки;
- спонтанна допитливість;
- здатність тривалий час займатися вирішенням однієї проблеми;
- високий рівень наукової обдарованості.

Наукова обдарованість, в свою чергу, передбачає розвиток низки можливостей, а саме:

- можливості надовго запам'ятовувати і відтворювати великий обсяг інформації (гарна пам'ять);

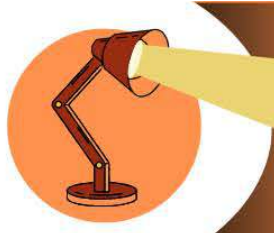
- творчого мислення. Для оцінки здатності людини до творчого мислення можна скористатися двома критеріями: швидкістю, з якою він вирішує розумові завдання, і ступенем складності розумової задачі, що він може вирішувати;

- фантазії – здібності наочно уявляти собі щось нове, що раніше не зустрічалось в досвіді. Особливо важливу роль фантазія грає в таких фазах науково-дослідної роботи, як уявний експеримент, побудова і перевірка гіпотези;

- спостережливості – здібності щодо окремих явищ швидко і легко помічати все те, що потрібно або що може виявитися корисним [10].

Для успішності науково-дослідної роботи, крім наукової обдарованості, викладачеві необхідно мати ще й відомі риси особистості. До них належать наступні: ентузіазм по відношенню до своєї роботи та її завдань; старанність – здатність до тривалої праці; дисциплінованість; здатність до критики та самокритики; вміння спілкуватися з людьми. Остання риса особистості особливо важлива для успіху педагогічної діяльності.

Креативна компетентність викладача музичних дисциплін забезпечує ефективну науково-дослідну роботу, вдосконалення змісту та методів навчання, накопичення наукової та навчальної інформації, систематичне вивчення, аналіз та оцінку навчально-пізнавальної діяльності та поведінки студентів.

Для занять музичною діяльністю будь-якій людині потрібно мати почуття ритму, музикальний слух, музично-слухові уявлення. У зв'язку з чим ключовими компетенціями музичної компетентності викладача виступають метро-ритмічна, інтонаційно-ладово-гармонічна, інтелектуально жанрово-стилістична компетенції [11].

Зі складових музичної компетентності викладача виділяємо особистісно-творчий компонент як інтегративний і системотворчий. Отже, на перший погляд, музична компетентність немає нічого спільного з компетентністю педагогічною. І лише заломлюючись через креативну компетентність вони набувають рис органічної єдності. Крім цього, з'являються нові інтегративні, «вторинні» компетенції: фалістаторська, евриологічна, виконавська, композиторська, слухацька, комунікативна, саморефлексії, самореалізації та самоствердження.

Професійна самосвідомість особистості сприяє детермінованості творчої педагогічної діяльності, і в цьому випадку педагог зіставляє свої цілі, настанови. Засоби з цінностями своєї соціальної групи, суспільства загалом, самосвідомість передбачає саморегуляцію і самоконтроль, тобто. воно виступає умовою свідомого розвитку творчих сил та здібностей особистості [13].

Самопізнання виступає як процес розкриття особистістю собі своїх потреб, інтересів. Творче самопізнання передбачає пізнання себе через творіння, розкриття та розвиток творчих можливостей у пізнавальній навколишній дійсності.

Здатність мислити креативно та музично-педагогічно допомагає викладачу активно перетворювати інформацію, виходити за межі часових параметрів музично-педагогічної реальності. Розвиток креативного музично-педагогічного мислення педагога забезпечує глибоке проникнення в сенс музично-педагогічної інформації, заломлює знання та способи діяльності через призму його власного професійного досвіду та допомагає набувати особистісного змісту професійної діяльності [13].

Саморегуляція пов'язана з вольовими якостями особистості, зокрема ініціативністю, самостійністю тощо. Саморегуляція викладача музичних дисциплін – це процес, який починається з постановки особистих цілей та подальшого планування шляхів їх досягнення. Він також включає моніторинг власного прогресу і внесення коригувань на цьому шляху. Саморегульовані викладачі постійно розмірковують про свою практику та шукають шляхи вдосконалення.

Саморефлексія допомагає викладачу уявити учня як об'єктом, так й суб'єктом педагогічного процесу, зрозуміти суть суб'єкт-суб'єктних відносин.

Самовизначення (саморефлексія) педагога – опис ідеального, бажаного образу самого себе як професіонала з метою запобігання «сліпому» копіюванню чужого досвіду.

Професійне самоствердження особистості викладача спрямоване на оцінку своїх творчих сил, здатність до професійної діяльності. Самореалізація викладача музичних дисциплін – це усвідомлюваний і суб'єктивно значущий процес розкриття особистістю своїх здібностей та можливостей у педагогічній діяльності та відносинах. Самореалізація викладача музичних дисциплін як процес передбачає: ідентифікацію себе з іншими; відкритість досвіду та його прийняття; різноманітне сприйняття суб'єктом чуттєво – заданих ситуацій; творчий характер активності.

Саморозвиток викладача музичних дисциплін, наповнений як професійним, так і особистісним змістом, має бути безперервним процесом і стати обов'язковою потребою. Адекватно оцінюючи рівень своєї професійної компетентності, викладач має вибудовувати траєкторію свого розвитку таким чином, щоб отримані знання та вміння адекватно співвідносилися з потребами часу, відповідали запитам сучасного освітнього простору і мали попит в новому суспільстві, що динамічно розвивається.

На основі аналізу вивченої літератури структуру креативної компетентності майбутніх викладачів музичних дисциплін ми бачимо в єдності наступних компонентів:

1) когнітивний компонент. Придбання необхідних теоретичних знань включає: здатність до синтезу, аналізу, порівнянню, прогнозу; здатність ставити та вирішувати нестандартні, проблемні завдання; розвинене дивергентне мислення; сформованість базових знань, умінь; здатність до відбору та застосування методик, адекватних цілям та ситуаціям; вміння отримувати необхідну інформацію з довкілля; семантична гнучкість; образна адаптивна гнучкість; здатність до перенесення досвіду; бічне мислення;

2) вольовий компонент. Складовими вольового компонента є: незалежність; наполегливість; здатність до перетворення; відкритість нового досвіду; здатність йти на ризик; вміння доводити справу до кінця; яскраво виражене прагнення інтелектуальної новизни; подолання стереотипів; прагнення свободи; здатність самостійно приймати рішення;

3) емоційний компонент. Регулювання та оптимізація діяльності на свідомому та несвідомому рівні. Цей аспект поєднує: помірна чутливість; експресивність; емоційна стійкість; почуття новизни; чуйність і терпимість протиріч;

4) мотиваційний компонент представлений у вигляді пускового механізму для активізації психіки, її налаштування та мобілізації на майбутню діяльність; наявність мотивації до усвідомленого та якісного здійснення власної творчої діяльності. Мотиваційний компонент включає: прагнення до самореалізації; мотивація досягнення успіху; сформованість світогляду;

готовність до актуалізації; реалістичний рівень домагань; ціннісні орієнтації; сприятливі умови довкілля; внутрішня мотивація;

5) діяльнісний компонент це реалізація сукупності знань, умінь, навичок, творчого досвіду та особистісних якостей у діяльності; містить набір операцій та способів, за допомогою яких здійснюється досягнення усвідомленої мети діяльності, а саме: здатність знаходити рішення у нестандартних ситуаціях; гнучкість поведінки та мислення; активність; толерантність до невизначеності; впевненість; володіння основними способами та засобами зберігання та перероблення інформації; адаптивність; оригінальність, нетривіальність, незвичайність ідей, що висловлюються;

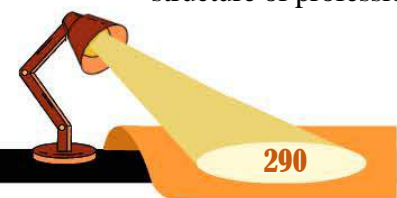
б) рефлексивний компонент має на увазі наявність таких якостей як об'єктивна оцінка себе та своєї діяльності; самоконтроль; критичність оцінки досягнутого; самоповагу; розвинена інтуїція; розвинена самосвідомість; внутрішній локус контролю; прогнозування результатів своєї діяльності. Виділення сутнісних ознак і структури креативної компетентності уможливило подальше дослідження даного феномену, виділення критеріїв, показників і рівнів сформованості, а також розробку програм і методів розвитку даної якості особистості.

Отже, креативна компетентність викладача музичних дисциплін є синерезисом основних її компонентів, характеризується конкретними компетенціями, різноманітними інтегративними «вторинними» новоутвореннями, що забезпечують зростальний рівень професіоналізму викладача в цілому.

Висновки. Аналіз вимог Державного галузевого стандарту вищої освіти за спеціальністю «Музична освіта» музично-педагогічного напрямку професійної підготовки студентів щодо їх відповідності концепту «креативна компетентність» показав, що більшість шуканих компетенцій не зазначено як обов'язкові до формування. Тому, поставивши як мету експериментальної роботи формування та розвиток креативної компетентності студентів, ми доповнюємо дидактичну та розвивальну можливості освітнього процесу з професійної підготовки майбутніх викладачів музичних дисциплін.

Література:

1. Луговий В.І. Компетентності та компетенції: поняттєво-термінологічний дискурс. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. К., 2009. С. 8-13.
2. Квітка, О. (2020). Зміст і структура загальнокультурної компетентності студентів гуманітарних спеціальностей. Український Педагогічний журнал, (1), 14–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-1-14-19>
3. Ціпан, Т. С. (2016). Професійна компетентність сучасного вчителя. Інноватика у вихованні, 3, 174-184 (Tsipan, T. S. (2016). Professional competence of a modern teacher. Innovation in Education, 3, 174-184.
4. Шмиголь, І. (2011). Сутність та структура професійної компетентності педагога. Проблеми підготовки сучасного вчителя, 4 (1), 197-204 (Shmigol, I. (2011). The essence and structure of professional competence of a teacher. Problems of modern teacher training, 4 (1), 197-204).

5. Савченко Р.А. Музично-педагогічна компетентність майбутнього вихователя та музичного керівника ДНЗ: теоретико-методологічний аспект. Теорія і методика навчання й виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: від історії до інновацій [монографія] За заг. ред. А.А. Сбруєвої та ін. Суми: «Мрія», 2015. С.497-517.

6. Денисенко Н., Тараджук Д. Функції тьютора як педагога в системі професійної освіти. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип.66'. 2019 .С.55-59.

7. Ткаченко Л.І. Креативність і творчість: сучасний контент. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2014. № 9-10 (28-29). С. 32-35.

8. Ілляхова М.В. Креативна компетентність науково-педагогічного працівника: теоретико-методологічний аналіз. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі : збірник наукових праць. Запоріжжя: КПУ, 2018. Вип. 61. Т. 1. С. 70–75.

9. Epstein R. Generativity theory and creativity. Theories of creativity (Rev.ed.). Cresskill/ Eds. M.A. Runco, R.S. Albert. NJ : Hampton Press, 2003. P. 116-140.

10. Шишкін Г. О. Наукова інтуїція в інтелектуальному розвитку майбутнього вчителя фізики. Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки. 2016. Вип. 71(2). С. 163-167. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2016_71\(2\)_32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2016_71(2)_32).

11. Savchenko Regina, Savchenko Yulia Choral Conducting Competence as a Pedagogical System Диригентсько-хорова компетентність як педагогічна система // Journal of History Culture and Art Research (ISSN^ 2147-0626) Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi. Vol.8, No/4, December 2019 p.382-390.

12. Pan Qianyi, Regina Savchenko, Yuliia Savchenko-Shlapak. Evelopment of the creativity of adolescents in learning musical activities. DOI 10.26886/2414-634X.5(49)2021.4. Innovative Solutions In Modern Science No 5(49), New York, 2021, August 12, 202, p. 52-66.

13. Фрицюк В.А. Формування креативності майбутніх учителів музики : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2004. 25 с.

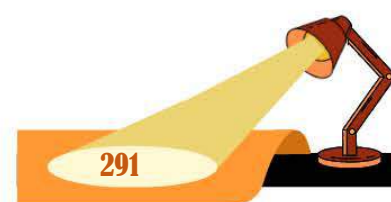
References:

1. Luhovyi V.I.(2009). Kompetentnosti ta kompetentsii: poniattievo-terminolohichniy dyskurs. [Competences and competences: conceptual and terminological discourse]. *Pedahohika vyshchoi shkoly: metodolohiia, teoriia, tekhnolohii – Higher school pedagogy: methodology, theory, technologies* Київ. S. 8-13 [in Ukrainian].

2. Kvitka, O. (2020). Zmist i struktura zahalnokulturnoi kompetentnosti studentiv humanitarnykh spetsialnostei. [The content and structure of general cultural competence of students of humanitarian specialties]. *Ukrainskyi Pedagogichnyi zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*, (1), 14–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-1-14-19> [in Ukrainian].

3. Tsipan, T. S. (2016). Profesiina kompetentnist suchasnoho vchytelia [Professional competence of a modern teacher]. *Innovatyka u vykhovanni - Innovation in education*, 3, 174-184 (Tsipan, T. S. Professional competence of a modern teacher. *Innovation in Education*, 3, 174-184 [in Ukrainian].

4. Shmyhol, I. (2011). Sutnist ta struktura profesiinoy kompetentnosti pedahoha [The essence and structure of professional competence of a teacher]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia – Problems of modern teacher training* 4 (1), 197-204 (Shmigol, I. The essence and structure of professional competence of a teacher. *Problems of modern teacher training*, 4 (1), 197-204) [in Ukrainian].

5. Savchenko R.A.(2015). Muzychno-pedahohichna kompetentnist maibutnoho vykhovatelya ta muzychnoho kerivnyka DNZ: teoretyko-metodolohichni aspekt [Musical-pedagogical competence of the future educator and music director of the DZN: theoretical and methodological aspect]. *Teoriia i metodyka navchannia y vykhovannia ditei doshkilnoho ta molodshoho shkilnoho viku: vid istorii do innovatsii – Theory and methods of teaching and raising children of preschool and primary school age: from history to innovations* [monohrafiia] Za zah.red. A.A. Sbruievoi ta in. Sumy: «Mriia».S.497-517 [in English].
6. Denysenko N., & Taradiuk D.(2019). Funktsii tiutora yak pedahoha v systemi profesiinoi osvity [Functions of the tutor as a teacher in the professional education system]. *Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy – Pedagogical sciences: realities and prospects* Vyp.66'. S.55-59[in Ukrainian].
7. Tkachenko L.I. (2014).Kreatyvnist i tvorchist: suchasnyi kontent. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti*. № 9-10 (28-29). S. 32-35 [in Ukrainian].
8. Illiakhova M.V.(2018). Kreatyvna kompetentnist naukovo-pedahohichnoho pratsivnyka: teoretyko-metodolohichni analiz. [Creative competence of a scientific and pedagogical worker: theoretical and methodological analysis]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkoli : zbirnyk naukovykh prats – Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools: a collection of scientific works*. Zaporizhzhia : KPU. Vyp. 61. T. 1. S. 70–75 [in Ukrainian].
9. Epstein R.(2003). Generativity theory and creativity. *Theories of creativity* (Rev.ed.).Cresskill / Eds. M.A. Runco, R.S. Albert. NJ : Hampton Press. P. 116-140[in English].
10. Shyshkin H. O.(2016). Naukova intuitsiia v intelektualnomu rozvytku maibutnoho vchytelia fizyky. *Zbirnyk naukovykh prats Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Pedahohichni nauky. Vyp. 71(2). S. 163-167 [in Ukrainian]. Rezhym dostupu: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2016_71\(2\)__32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2016_71(2)__32).
11. Savchenko Regina, & Savchenko Yulia (2019). Choral Conducting Competence as a Pedagogical System Dyryhentsko-khorova kompetentnist yak pedahohichna systema // *Journal of History Culture and Art Research* (ISSN^ 2147-0626) Tarih Kültür ve Sanat Arařtirmalari Dergisi. Vol.8, No/4, December. r.382-390 [in English].
12. Pan Qianyi, Regina Savchenko, & Yuliia Savchenko-Shlapak (2021). Evelopment of the creativity of adolescents in learning musical activities. DOI 10.26886/2414-634X.5(49)2021.4. *Innovative Solutions In Modern Science* No 5(49), New York. August 12, 202, r. 52-66 [in English].
13. Frytsiuk V.A.(2004). Formuvannia kreatyvnosti maibutnikh uchyteliv muzyky: avtoref. dys. kand. ped. nau: 13.00.04. Vinnytsia. 25 s [in Ukrainian].

